

Bijlage 1 bij besluit DRZ/O8/1454/SM d.d. 31-03-2008

AANLEG NIEUWE, KLEINE MIJNBOUWLOCATIE HOOGEZAND

INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

De aanvraag

De aanvraag betreft werkzaamheden ten behoeve van de aanleg van een nieuwe, kleine mijnbouwlocatie, de locatie Hoogezand, voor de opsporing en winning van aardgas, alsmede de abandonnering van de locatie, in de gemeente Hoogezand-Sappemeer. Deze locatie is gepland in de Polder Wolfsbarge en Nieuwe Compagnie in het gebied van de winningsvergunning 'Groningen' van de NAM op ruim één kilometer afstand van het Vogelrichtlijngebied 'Zuidlaardermeer'.

Voor een uitgebreide beschrijving van dit project zij verwezen naar de aanvraag en de bijbehorende bijlagen.

Wettelijk kader

Artikel 10a, lid 1, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat de minister van LNV gebieden aanwijst ter uitvoering van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Lid 3 van dit artikel stelt dat de instandhoudingsdoelstelling van deze gebieden mede betrekking kan hebben op doelstellingen ten aanzien van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, anders dan vereist ingevolge de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Artikel V, lid 1, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen bepaalt dat de besluiten van de minister van LNV houdende de aanwijzing van gebieden ter uitvoering van de Vogelrichtlijn gelden als besluiten bedoeld in artikel 10a van de Nb-wet 1998. Een besluit houdende de aanwijzing van een natuurmonument als bedoeld in artikel 10 van de Nb-wet 1998 vervalt volgens artikel V, lid 2 met ingang van het tijdstip waarop de wijzigingswet in werking treedt in de gevallen waarin dat beschermd natuurmonument geheel of gedeeltelijk deel uitmaakt van een gebied als bedoeld in artikel V, lid 1. Artikel 15a, lid 3, van de Nb-wet 1998, is van overeenkomstige toepassing, dus heeft de instandhoudingsdoelstelling van het Vogelrichtlijngebied, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het vervallen aanwijzingsbesluit.

Artikel 60, lid 1 en lid 2, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat besluiten welke genomen zijn op basis van de Nb-wet 1967 (waaronder o.a. de besluiten tot aanwijzing van het staatsnatuurmonument Lauwersmeer) gelden als besluiten welke genomen zijn op basis van artikel 10 van de Nb-wet 1998 (besluiten ter aanwijzing van beschermde natuurmonumenten).

Artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat het verboden is zonder vergunning, of in strijd met aan een dergelijke vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, projecten of andere handelingen te realiseren c.q. te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19e, sub a en sub b, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat GS c.q. de minister van LNV bij het verlenen van een vergunning op basis van artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet 1998 rekening houden met:

- de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling kan hebben voor een op grond van artikel 10a, lid 1, van de Nb-wet 1998 aangewezen gebied of het gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, lid 3, van de Nb-wet 1998 en
- met een op grond van artikel 19a of artikel 19b, van de Nb-wet 1998, vastgesteld beheersplan.

Uit artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998 volgt dat voor nieuwe projecten of andere handelingen die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, de initiatiefnemer een passende beoordeling opstelt.

Conform artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet 1998 kan een vergunning slechts worden verleend indien het bevoegd gezag uit de passende beoordeling zich ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied c.q. desbetreffende gebieden niet aangetast zullen worden.

Beleid

Verstorings- en verslechteringstoets

In de 'Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998' wordt vergunningverlening via de passende beoordeling onderscheiden van vergunningverlening via de zogenaamde verstorings- en verslechteringstoets (hierna: VV-toets). Een passende beoordeling is aan de orde indien er een kans op een significant effect aanwezig is. Indien er wel een mogelijk negatief effect is, maar dit zeker geen significant negatief effect is, kan volstaan worden met de VV-toets.

Bij de VV-toets dient te worden nagegaan of een project, handeling of plan een reële kans met zich meebrengt op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten, dan wel dat deze een verstrend effect hebben op soorten.

Nota Ruimte

In zijn algemeenheid is het ruimtelijk beleid voor de VHR-, NB-wet- en EHS- gebieden gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader, het zogenoemde «nee, tenzij»-regime.

EHS-gebied

Het Zuidlaardermeer is volgens de Nota Ruimte EHS-gebied. Binnen dit gebied is het «nee-tenzij»-regime van kracht. Hiervoor geldt dat nieuwe plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Voor ingrepen die aantoonbaar aan de criteria voldoen geldt het vereiste dat de schade zoveel mogelijk moet worden beperkt door mitigerende maatregelen. Resterende schade dient te worden gecompenseerd. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegde gezag erop toezien dat hiernaar, door de initiatiefnemer, onderzoek wordt verricht.

Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zullen de te beschermen en te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied moeten worden gespecificeerd. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde.

Vergunningplicht

Om te bepalen of sprake is van een vergunningplicht op grond van de Nb-wet 1998, moet onder meer worden beoordeeld of sprake is van handelingen, die gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer kunnen aantasten dan wel de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dit gebied kunnen verslechteren of een verstrend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het Zuidlaardermeer is aangewezen.

De door u beoogde activiteiten vinden plaats op een afstand van ruim 1 km tot het Natura 2000-gebied Zuiderlaardermeer.

Het voorgenomen boren van een nieuwe put met boorinstallatie betreft een commerciële, niet op het natuurbeheer in het gebied gerichte activiteit, welke onder andere verstoring van vogels vanuit het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer tot gevolg kan hebben.

Verstorings- en verslechteringstoets

Zoals reeds vermeld onder 'Beleid' kan, indien er wel een mogelijk negatief effect is, maar dit zeker geen significant negatief effect is, worden volstaan met een verstorings- en verslechteringstoets ter onderbouwing van de gevraagde vergunning.

Er is naar mijn mening sprake van een kans op negatieve effecten, maar deze effecten zullen, op basis van mijn eigen expert judgement en gezien de aard, omvang en opzet van de voorgestelde inventarisatie, zeker geen significante zijn. Derhalve ben ik van mening dat afgezien kan worden van de uitvoering van een Passende Beoordeling en volstaan kan worden met uitvoering van een 'verstorings- en verslechteringstoets' (hierna VV-toets).

Overwegingen

U heeft een dergelijke toets (opgesteld door Oranjewoud) bij uw aanvraag gevoegd. Oranjewoud komt in de door haar uitgevoerde toets tot de conclusie dat als gevolg van de geplande ingrepen de instandhoudingsdoelstellingen van het Zuidlaardermeergebied niet in gevaar komen. Als gevolg van de plannen zal enkel een klein deel van het leefgebied van de kolgans verdwijnen. Daarnaast zal een klein deel van de omgeving van het plangebied minder aantrekkelijk worden als foerageergebied. De kolgans is niet gevoelig voor verlies van leefgebied. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling van het Zuidlaardermeer voor de kolgans zijn daarom niet te verwachten. De overige soorten waarvoor het Zuidlaardermeer een instandhoudingsdoelstelling heeft, hebben geen relatie met het plangebied. Negatieve effecten op deze soorten zijn daarom niet te verwachten.

Er kan alleen dan vergunning verleend worden indien uit de beschikbare informatie blijkt dat hierdoor de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten niet verslechtert en geen verstoring van de soorten plaatsvindt, of dat er beperkingen/voorwaarden aan de vergunning zijn verbonden waarmee deze aantasting in voldoende mate wordt weggenomen.

In het onderstaande volgt mijn beoordeling van uw effectenanalyse en conclusies.

ECOLOGIE

De instandhoudingsdoelstellingen kunnen, ten behoeve van de gevraagde beoordeling van de voorgenomen activiteiten in het licht van artikel 19d van de Nb-wet nader geconcretiseerd worden in termen van specifieke kwalificerende natuurwaarden.

Selectie van relevante kwalificerende natuurwaarden

Het Zuidlaardermeer is in procedure om als Natura2000 gebied aangewezen te worden. Voor wat de kwalificerende vogelsoorten in het Zuidlaardermeer gebied betreft zijn door u in de VV-toets de navolgende vogelsoorten beschreven: roerdomp, porseleinhoen en rietzanger onder categorie broedvogel en kleine zwaan, kolgans, toendrarietgans, grauwe gans en smient onder de categorie niet-broedvogel.

Broedvogels

Wat betreft de broedvogels kan op basis van de ruime afstand (meer dan 1 km) tot het broedgebied geconcludeerd worden dat er geen negatieve effecten zullen zijn op de voorgenoemde soorten.

Niet-broedvogels

Het Zuidlaardermeer is echter ook aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn door het voorkomen van drie wintergasten. De effecten van de geplande activiteiten hebben vooral

betrekking op de kolgans en de smient die vooral op het meer en in de nabijheid van het meer verblijven. De kleine zwaan kan ook op grotere afstand van het Zuidlaardermeer voorkomen. Het foerageergebied is voornamelijk belangrijk voor de kolganzen, toendrarietganzen en grauwe ganzen. Voor de laatstgenoemde twee soorten zal het Zuidlaardermeer niet aangewezen.

De geplande locatie beslaat feitelijk slechts 0.1% van het ganzenfoerageergebied. De oppervlakte die, indien de aanleg en boring in de winterperiode zou plaatsvinden, door menselijke activiteiten en piekgeluiden tijdelijk als foerageergebied ongeschikt zou worden komt daarbij. In de voorschriften zijn voorwaarden opgenomen die de verstoring van de wintergasten zoveel mogelijk mitigeren: afscherming, beperken affakkeling, beperking (piek)geluid, etc.. Het is bekend dat foeragerende ganzen snel uitwijken naar andere rustigere gebieden en deze uitwijkmogelijkheden zijn in het onderhavige geval voldoende aanwezig in de nabijheid. Hierdoor worden er slechts geringe effecten en zeker geen significante effecten op de beschermde natuurwaarden verwacht.

Middels de kabinetsbrief van 28 juni 2004 aan de Tweede Kamer heeft het kabinet onder meer aangegeven dat de opsporing, opslag en winning van aardgas van groot belang zijn voor de Nederlandse voorzieningszekerheid en voor de transitie naar een duurzame energiehuishouding. Tevens levert gaswinning een aanzienlijke bijdrage aan de Nederlandse economie en de welvaart. Inzet van het kabinet is daarom om binnen de randvoorwaarden van wet en regelgeving en van een duurzame ontwikkeling zoveel mogelijk gas uit de Nederlandse bodem te halen, zodat het potentieel optimaal wordt benut. Het is daarom essentieel dat in Nederland een goed investeringsklimaat voor de olie- en gasindustrie blijft bestaan of verder wordt ontwikkeld. Voortzetting van het succesvolle kleine veldenbeleid is in aanvulling op het Groningenveld hierbij van groot belang.

Gelet op de afweging van het belang van ongestoord foerageren van ganzen in het ganzenfoerageergebied enerzijds en het hiervoor genoemde belang van het kleine veldenbeleid anderzijds, ben ik van mening dat, in afweging van deze belangen - mede gelet op de omvang van de verstoring - de effecten het verlenen van de vergunning niet in de weg staat.

LANDSCHAP

Duisternis

Duisternis is een te beschermen en te behouden kenmerk voor de duurzame instandhouding en ontwikkeling. De voorgenomen activiteiten brengen voor zover zij niet bij daglicht worden uitgevoerd, enkel al vanwege veiligheidsvoorschriften, extra verlichting met zich mee. Met betrekking tot de verlichting zijn mitigerende voorschriften in de vergunning opgenomen, zodat de lichtuitstraling richting het Natura 2000-gebied 'Zuidlaardermeer' tot het minimum wordt beperkt. Blijkens de voorschriften wordt de verlichting beperkt tot de noodzakelijke werkzaamheden, de in verband met de veiligheid noodzakelijke verlichting en wordt de verlichting afgeschermd. Met deze maatregelen is er geen sprake van een wezenlijk effect op het kenmerk duisternis voor de betrokken beschermde gebieden.

Door voorwaarden aan de vergunning te verbinden, teneinde lichthinder zoveel mogelijk te beperken wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met inpassing in het landschap en de aldaar heersende rust.

Gelet op het voorgaande is er geen zodanige aantasting van de duisternis op grond waarvan de vergunning niet verleend zou kunnen worden.

CUMULATIE

Naar verwachting zouden cumulatieve effecten kunnen optreden met de geplande woningbouw ten zuiden van de gemeente Hoogezand-Sappemeer. Aangezien de overwinterende vogels (kolgans, toendrarietgans en grauwe gans) in het onderhavige geval voldoende uitwijkingsmogelijkheden hebben opdat ze in dit geval kunnen uitwijken naar andere akkerbouwvelden in de buurt als foerageergebied, worden de cumulatieve effecten niet als significant beschouwd.

Afwegingskader Nota Ruimte

Aangezien het afwegingskader van de Nota Ruimte het afwegingskader van de Habitatrichtlijn volgt, is met het doorlopen van het afwegingskader zoals opgenomen in artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998, uitgezonderd met betrekking tot het kenmerk duisternis, materieel aan de vereisten van het afwegingskader van de Nota Ruimte voldaan. Het kenmerk duisternis is echter hiervoor apart overwogen.

Ik concludeer dat er – ook cumulatief niet - geen negatieve ecologische effecten van de aanleg, boring, winning en abandonnering zijn te verwachten en dat derhalve de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied “Zuidlaardermeer” niet zullen worden aangetast.

BESPREKING VAN INSPRAAK

Naar aanleiding van deze aanvraag zijn, op grond van artikel 44, lid 3, van de Nb-wet 1998 de provincie Groningen, alsmede de gemeente Hogeveen-Sappemeer in de gelegenheid gesteld over deze aanvraag hun zienswijze kenbaar te maken.

Ingevolge artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht zijn Vogelbescherming Nederland, de Stichting Groninger Landschap en het Waterschap Hunze en Aa's in de gelegenheid gesteld tot het indienen van een zienswijze betreffende de onderhavige aanvraag.

Hieronder volgt een weergave van de ontvangen zienswijze(n) en cursief weergegeven mijn reactie daarop.

Provincie Groningen

De provincie onderschrijft de conclusie uit het rapport ‘Toetsing Natuurwetgeving NAM-locatie Hogeveen-Wolfsbargerweg’ dat de aanleg van de mijnbouwlocatie geen negatieve effecten veroorzaakt op de broedvogels in het Natura 2000-gebied wegens de ruime afstand tot het gebied. Wel blijkt uit het rapport dat er mogelijk wel negatieve effecten optreden op de overwinterende vogelsoorten. De geplande locatie ligt midden in het ganzenfoerageergebied Kropswolde en als gevolg van de bouw en het gebruik van de mijnbouwlocatie zal het areaal ganzenfoerageergebied afnemen en kan er verstoring optreden van de heersende rust in het betreffende gebied. De provincie adviseert de vergunning te verlenen onder de voorwaarde dat er bij de aanleg en het gebruik van de mijnbouwlocatie rekening gehouden wordt met de functie als ganzenfoerageergebied in de periode tussen 1 oktober en 1 april.

Ondanks het feit dat het ganzenfoerageergebied geen rechtstreekse relatie vormt met het betrokken Natura 2000-gebied heb ik – in afweging van alle belangen – hiermee middels vergunningvoorschrift 2.1 rekening gehouden.

Van de overige belanghebbenden is binnen de gestelde termijn geen zienswijze ontvangen.

CONCLUSIE

Uit de overwegingen zoals opgenomen in de, als integraal onderdeel van dit besluit te beschouwen VV-toets, kan geconcludeerd worden dat er geen sprake zal zijn van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer.

Ik ben dan ook van mening dat, onder de door mij gestelde vergunningvoorwaarden, met de betreffende VV-toets de zekerheid is verkregen dat de aangevraagde activiteiten geen schadelijke gevolgen zullen hebben voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken beschermde gebied, nu er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen zijn.

Derhalve ben ik van mening dat de gevraagde vergunning kan worden verleend.